

2019

Tavaszi

A Kerekdomb Környezetvédelmi Egyesület időszaki kiadványa

Kerékpáros fejlesztések Törökbálinton

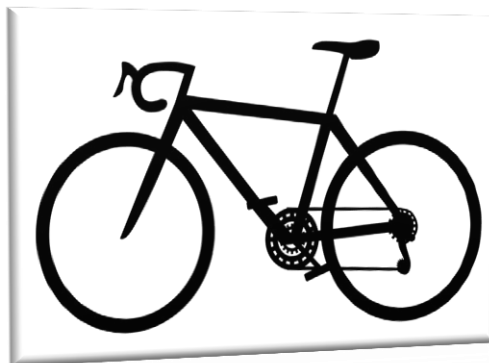
A kerékpározás **az egyik legjobb aktív** pihenés, mozgásforma, sport, amit szabad időnkben tehetünk, és a legjobb módja annak, ahogy Törökbálinton **közlekedhetünk**. Gyűjtsük össze, hogy miért!

1. nem szennyezzük vele környezetünket, **2.** nem keltünk zajt vele, **3.** nem égetjük véges szénhidrogén készletünket, **4.** nem növeljük a levegő CO₂-tartalmát, **5.** stresszoldó, **6.** megdolgoztatjuk vele izmainkat, keringésünket, **7.** akkor indul, amikor mi akarjuk, **8.** oda megy, ahova mi szeretnénk, **9.** gyorsan elérünk vele bárhová a településen, **10.** égeti fölösleges zsírkészletünket, **12.** erősíti immunrendszerünket, **13.** egészen közelről látjuk a település életét, **14.** bármilyen érdekes jelenség mellett megállhatunk, hogy szemügyre vegyük, **15.** akivel szeretnénk ejteni néhány szót, a mellett is könnyedén megállhatunk, így javítja emberi kapcsolatainkat, **16.** közvetlen kapcsolatban vagyunk a környezettel: érezzük a napsütést, a szelet, a hideget, a meleget, halljuk a madarakat, **17.** napsugarak érik bőrünket, a D-vitamin pedig az egyik legfontosabb egészségvédő anyag, amire szükségünk van ...

Nekem 17 pont lett, de bizonyára kimaradt még jó néhány lehetséges érték, ami a kerékpározáshoz kötődik. **Elemi érdeke** minden környezettudatos, egészségorientált településnek, hogy fejlessze a kerékpáros turizmus és a hivatásforgalmi (munkába, iskolába, boltba, ...) kerékpározás feltételeit. Törökbálinton az elmúlt 10 évben **elmozdultunk a holtpontról**: alakulóban van a település belső kerékpáros hálózata,

kerékpártámaszok sokasága került a közterületekre, a veszélyes rácsokra biztonságos átvezető lemezek kerültek és elkezdtek fereszegetni a környező településekkel történő összekapcsolódás lehetőségeit. **Évente 2-5 millió Ft**-ot költ az önkormányzat kerékpáros fejlesztésekre. Ez nem sok, de nem is kevés: ha így haladunk, 4-5 éven belül kialakul egy jól **használható kerékpáros rendszer**. Vegyük sorra, mi várható a hálózat egyes részeiben ebben az évben!

A **törökbálinti kerékpáros hálózat** évekkal ezelőtt **megtervezett**, de még el nem készült szakaszaira 5 millió Ft körüli összeget nevesített a költségvetésben az önkormányzat. Elindultak az ajánlatkérések, és várhatóan **májusban elkészülnek** ezek az elmaradt szakaszok. Többek között az Árpád utca, a Kápolna utca, a Kisfaludy utca egyes elmaradt részei és a Bajcsyn át a Vasút utcába való áttérés kialakítása. Ennek a keretnek a terhére szeretné több helyen **felújítani** a hivatal a korábban elkészült, de már lekopott kerékpáros aszfaltjeleket.

Fontos beruházás indult el a **Károlyi és a Damjanich** utca találkozásánál. A **Dulácska völgyhíd alatti** útig hamarosan nem kell poros kavicsokon, tócsákon, sáron átgázolni, ha az Auchanba vagy az Arénába szeretne kerékpározni vagy gyalogolni valaki. A földmunkák már elindultak néhány hete,

szerintem **májusban már** használhatjuk az új utat. A kivitelezést évekkig húzódo hivatali kanosszajárás előzte meg, de már szerencsére túl vagyunk ezen. A völgyhíd után még egy 300 méteres szakasz vezetne el az Auchan sarkáig. Ennek megépítését sajnos nem látja idén kivitelezhetőnek a költségeket vállaló Auchan vezetője.

A **Budapest-Balaton kerékpárút** terveit engedélyezték, kiírták a közbeszerzést a kivitelezésre. A hazai ügymenet üteme alapján 4 hónap múlva várható a szerződéskötés a nyertes cégekkel. Szeptember-október lesz, mire megindulhat a munka. Elképzelhető, hogy földmunkákkal, táblázással és aszfaltjelek festésével már ebben az évben is találkozunk, ami érdeke lesz minden résztvevőnek, mert a választások előtt ezt várja el a politika. Kész állapotát **csak 2020-ban** fogja elérni a kerékpárút. Ez már nagy eredmény lesz: átbiciklizhetünk Biatorbágyra, elérhetjük Dél-Budát

Albertfalva magasságában, átjuthatunk Budaörsre az Auchanhoz és akár Kelenföldet, majd a Bartók Béla utat érintve Budapest központjába is. Vagyis végre kitörhetünk Törökbálintról biztonságos kerékpárutakon! De mindez fél siker lesz, mert csak a téglagyárat kikerülve, a Tükörhegy alatt juthatunk át Budaörsre, Budapestre.

A **Raktárvárosi út melletti kerékpárút** tervezése sajnos leállt. A DEPO-nak 800m²-es marginális területet kellene átadnia a megvalósítás érdekében, de ettől elzárkóznak. A tervezés ezért leállt. Pedig ez az út tenné természetesen, könnyedén elérhetővé a törökbálintiak több mint fele számára a budaörsi iskolákat, sportegyesületeket, áruházakat.

Budaörs Ny-i oldalának elérésére is van elképzelésünk, amiről már tettünk említést korábban. A törökbálinti vasútállomástól 300 méterre egy bokrokkal, fákkal benőtt iparvágány bújik át **az M1 autópálya alatt**. Az M1 északi rézsúje mellett pedig van még annyi törökbálinti terület állami tulajdonban és az autópálya kezelésében, amin át lehet vezetni a kerékpárutat a budaörsi Muskátli utcáig, a Törökugrató alá. A kerékpáros kapcsolat kialakítását mindkét település vezetői szeretnék elérni, ami reménykeltő. Az autópályások nem zárkóztak el az ötlettől (ami nagy dolog!), vázlatos tervet szeretnének látni. Nagy siker lenne ennek a kapcsolatnak a kiépítése!

Ezek az ideai tervek. Kíváncsian várjuk, mi valósul meg közülük! **Az egészen bizonyos, hogy a következő másfél év nagyon komoly előrelépéseket fog hozni a kerékpározás ügyében...**

Fernengel András

„Lomtalanítás FÉLÁRON”

Mindannyiunk életében előállnak olyan helyzetek, amikor nagyobb mennyiségű lomtól, használni már nem kívánt tárgytól kell megválnunk. Ilyen élethelyzetekben, mint például egy lakásfestés, felújítás vagy költözés, egy tetőtér-beépítés, egy fészertakarítás, esetleg egy haláleset miatt megöröklött ingatlan kiürítése, nagyon jelentős mennyiségű tárgy válhat hulladékká. A hulladéktörvény definíciója szerint hulladék bármely anyag vagy tárgy, amelytől birtokosa megválik, megválni szándékozik vagy megválni köteles. Ilyen élethelyzetekben sokszor olyan mennyiségű és méretű hulladék keletkezik, például bútorok, régi szőnyeg, matrac stb., melyet a normál hulladékszállítás keretében nem tudunk elszállíttatni.

A hulladékgazdálkodási törvény, illetve a közszolgáltatók természetesen felkészülnek a lakosság által kibocsátott, nem rendszeresen jelentkező, nagy mennyiségű hulladéokra. A törvény lomhulladéknak tekinti az ingatlanhasználótól a közszolgáltató által a lomtalanítás során átvett olyan háztartási hulladékot, amely a közszolgáltatás keretében rendszeresített gyűjtőedény méreteit meghaladja. A lomhulladékok elszállítására a legtöbb közszolgáltató, köztük a Törökbálinton illetékes Vertikál Zrt., évente egyszeri házhoz menő lomtalanítást kínál. Törökbálinton ezt a szolgáltatást a +36 25/436-535 telefonszámon rendelhetjük meg. A szolgáltatás keretében legfeljebb 2 m³ lom szállítható el külön térítési díj nélkül, mivel ez a szolgáltatás része a hulladékszállítási közszolgáltatásnak.

Láthatjuk, hogy mód és lehetőség van arra, hogy a lomoktól rendezett úton váljunk meg, ugyanakkor a rendszer valamiért nem működik tökéletesen az országban, illetve a fővárosban. Erre ékes bizonyíték, hogy ha a Facebook vagy a Google keresőfelületére beírjuk a lomtalanítás szót, akkor rengeteg lomtalanítással foglalkozó vállalkozót találunk. A hirdetésekben több közös vonás van. Egyrészt mindenki rendkívül kedvező

áron, akár ingyen, fél áron, illetve kedvezményesen hirdeti szolgáltatását. Másrészt azonnali elérhetőséget és gyors szolgáltatást ígérnek. Végül pedig MINDENKI engedély nélkül végzi és hirdeti ezt a tevékenységet, melyet abból is észlelhetünk, hogy név, cégnév jellemzően nem szerepel a hirdetésekben, honlapokon.

Fontos leszögezünk, hogy lomtalanítást törvényesen KIZÁRÓLAG KÖZSZOLGÁLTATÓ végezhet minősítési engedély birtokában, meghatározott területi korlátozással és tevékenységi körrel. Az engedélyezési és felügyeleti rendszer tudja biztosítani, hogy a közszolgáltatás keretében gyűjtött hulladék megfelelő módon kerüljön kezelésre. Minden egyes lomtalanítást kínáló hirdetés jogszabálysértő, és büntetést kellene maga után vonnia.

De mi a baj azzal, ha ezekre a lelkes vállalkozókra bízunk hulladékunk elszállítását? Az, hogy nem tudhatjuk, hogy hulladékunk hol fog kikötni. Sajnos nagyon gyakran az nem kerül megfelelően kezelésre, az abból hasznosíthatónak vélt dolgokat kiválogatva hulladékunk maradék része sokszor az útszélen, erdőben köt ki. Az illegális hulladéklerakók legnagyobb része ilyen lomtalanítók bűne. Az illegális hulladéklerakókban talált bizonyítékok legtöbb esetben arra vezetnek, hogy a hulladékot korábbi tulajdonosa egy ilyen vállalkozóra bízta, aki azt „FÉLÁRON” vitte ki az erdő szélére!

Az illegális hulladéklerakás ellen úgy tehetünk a legtöbbet, ha hulladékunkat nem bízunk bizonytalan kilétű vállalkozókra, akik semmiféle engedéllyel nem rendelkeznek ilyen tevékenység végzésére. Tudnunk kell, hogy a hulladékgazdálkodás rendjének megsértése bűncselekmény, egy kétes vállalkozó megbízásával mi is hozzájárulhatunk bűncselekmény elkövetéséhez. Ugyanakkor nem szabad megfeledkezünk a hatóságok feladatáról sem, akik ezen a területen nem végeznek megfelelő munkát. Mivel minden lomtalanító vállalkozónak hirdetni kell tevékenységét, ezért nagyon könnyű rájuk akadni. Mivel minden esetben garantált, hogy a tevékenységet közszolgáltatási minősítési engedély nélkül végzik, ezért végtelenül egyszerű lenne őket rendszeresen bírságot, náluk adóhatósági, környezetvédelmi, felügyeleti ellenőrzést lefolytatni. Ilyen eljárások lefolytatásával hatékonyan léphetnének fel a hatóságok az illegális hulladéklerakás visszaszorítása érdekében.

Bruder Márton

Több száz facsemetét ültettünk ősszel és ültetünk tavasszal

November végén és december elején a Kerekdomb Egyesület tagjai a hozzájuk csatlakozott szimpatizáns segítőkkel karöltve ismét facsemetéket ültettek. Az Önkormányzat és a Közútkezelő által megvásárolt 160 facsemete került néhány nap alatt a helyére. Újdonság volt az idei ültető szezonban, hogy külterületi utak mellé is kerültek fasorok. A Telenor ház felé vezető út mellé 72, a Depo felől a Budaörsre vezető út mentén 53 korai juhart ültettünk. Ezen kívül a város számos pontján elszórva végeztünk fapótlást. Munkánkat nagyban segítette a Városgondnokság bobcat-je, ami kimarkolta a gödröket nagyolva. Ez nagy könnyebbség volt. De más-hogy nem is lehet elképzelni. 20-30 fának ki tudjuk magunk ásni a helyét, de ennél a nagyságrendnél már nem tudjuk nélkülözni a gépi segítséget. Köszönet érte!

Két nyugdíjas tagunk (Horváth László és Bálint János), ismét korukat meghazudtoló vehemenciával dolgozott több napon át, és mutatott példát tagságunknak és a városnak. Le a kalappal előttük!

Újdonság, hogy a faültetést idén tavasszal is folytattuk.

1. Március folyamán 50 juhart kellett 3-4 méterrel odébb telepítenünk, mert ugyan a Közúttal egyeztettünk a fasor ültetéséről, de erről a kerékpárutat tervező kollégák nem tudtak. A fácskák védelme érdekében a lombfakadás előtt átültettük az érintett fasort.

2. Az Auchan vezetői elfogadták javaslatunkat: ha tudják finanszírozni facsometék beszerzését, mi elültetjük és locsoljuk is őket. Kaptak az ajánlaton és 100 fácskát vásároltak, amit 3 egymást követő hétvégén ültettünk el március-áprilisban.

3. A költségek csökkentése és a közterületre ültetett fák gyorsabb gyarapítása érdekében idén egy kísérletbe kezdünk. Az erdészettől kértünk és kaptunk egy éves kis magoncokat, melyekkel külterületi utak mellett és nem túl forgalmas belterületi foltokat igyekszünk fásítani. A 300 magoncból ha csak a harmada felnevelhető, az már nagy eredmény lenne, hisz egy nagyobb fa 6-14 ezer Ft, míg a magoncok 40-50 Ft-ba kerülnek.

Nyáron a tartósan száraz, aszályos hetekben a korábbi éveknek megfelelően locslással segítjük a frissen telepített csemetéket az időszak túlélésében. Idén, a sok friss telepítés elindítása miatt, a locsolást egészen hamar, március végén elkezdtük. Ehhez az esti és hétvégi hangulatos, gyerekekkel is végezhető tevékenységhez szívesen fogadjuk önkéntesek segítségét! Kérjük, jelentkezzenek elérhetőségeinken!

Fekete Lajos

Vaddisznók Törökbálint belterületein

Egyre gyakrabban hallunk nagyobb városok belső területein észlelt vaddisznókról. Debrecenben és Budapesten is nem egyszer fordult elő, hogy szakembereknek kellett befogniuk az odatévedt állatot, még a Margit-sziget is tanyájává vált egy kóbor példánynak. A nagyvárosok mellett, egy olyan sok zöld területtel körülvett helyen, mint Törökbálint, egyáltalán nem meglepő az állat felbukkanása. Beszámolókat hallani már a Károlyi Mihály utcából és a Pistályból is, melyek szerint utcán találkoznak a lakosok vaddisznókkal. Mi ennek az oka? Mit tehetünk? Hogyan viselkedjünk ilyen helyzetben? Erről írok a következő hasábokon a Pilisi Parkerdő Zrt. információi alapján.

Milyen állat a vaddisznó?

A vadon élő állatok közül ökológiai szempontból generalistának, azaz széles élőhely-használati és táplálkozási spektrummal rendelkezőnek tekinthető faj. A vaddisznó, de az őz, a róka, a nyest és a borz is már hozzászoktak az ember közelségéhez, ezért az erdőterülettel határos lakott területeken, illetve a városba mélyen behúzóódó zöld területen, elhanyagolt telkeken is előfordulnak. A vaddisznó szaporodása gyors, egy koca egy évben akár kétszer is leelli a hat kismalacot.

Miért jönnek be egyre gyakrabban lakott területre az állatok?

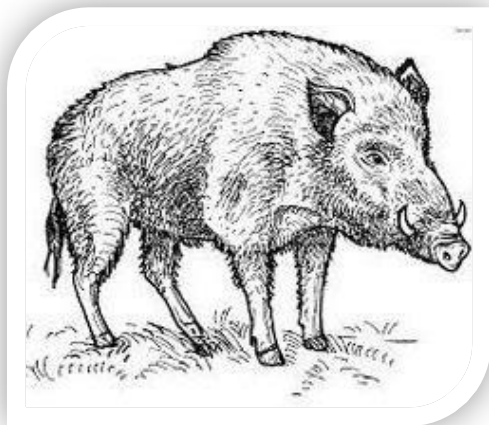
A vaddisznó minden olyan élőhelyen megjelenik, ahol megtalálja a számára kedvező létfeltételeket. A vaddisznó őshonos vadfajunk, alkalmazkodó képessége kimagasló. A vaddisznó elsősorban a megfelelő búvóhely és a vonzó víz- és táplálékforrások miatt jelenik meg a lakott területeken. Búvóhelynek számít minden gazos, szemetes, elhanyagolt terület. A vaddisznó mindenevő, különösen kedveli a lédús zöldségeket és gyümölcsöket. Vonzó számára a hullott gyümölcs, a kerti zöldhulladék, a háztartási szemét, a vastag humuszos kerti talaj (sok csiga, giliszta stb. él benne), kerti vetemények, zöldségek, mezőgazdasági termények, a víz, a dagonyázási lehetőség. Minden tevékenység, amely ezeket a vonzó tényezőket csökkenti, hozzájárul a vaddisznó jelenlétének csökkentéséhez. Az állat táplálékkereső térigénye nagy, egy éjszaka sok kilométert megtesz. Az ember környezetében szemét is van, egy eldobott joghurtos doboz alján lévő maradék már megmozgatja a vaddisznó „fantáziáját”. Az erdőben a motorosok és quad-osok zavarják az állatokat, amelyek így gyakran odébb állnak. Szintén fontos ok, hogy az erdőben annyira elszaporodtak ezek az állatok, hogy az már egyre kevésbé képes megfelelő mennyiségű táplálékot, helyet biztosítani. A magyar erdőkben több vad van, mint amennyit az el bír tartani, ezért

kacsintgatnak kifele az állatok. Az Érd, Diósd, Törökbálint, Biatorbágy négyszögben az állatoknak nem végtelen a mozgásterük, így bemerészkednek a lakott területre is.

Mit tehet valaki kertje védelmének érdekében?

A vadkár megelőzésének egyedüli hatékony módszere a megfelelő kerítés megléte. A telkek kerítéseinek megerősítését, illetve kijávitását oly módon kell elvégezni, hogy azon a vaddisznó ne tudjon átmenni. Vaddisznó távoltartása céljából elég a kerítés alsó, kb. 1-1,5 méteres részének megerősítése például a kereskedelmi forgalomban is kapható, kifejezetten a vaddisznó távoltartására gyártott erős, csúszásmentes csomózású dróthálóval, amelyet stabil oszlopokhoz rögzítünk, fél méterenként lecövekkelünk, és a földbe süllyesztünk, hogy ne tudja kitúrni alatta a földet az állat. Segítség, ha az elhanyagolt telkeken, illetve közterületen lévő bozótosokat felszámoljuk, az elhanyagolt, gazdátlan területeket kaszáljuk, rendben tartjuk. A zöldhulladékot kezeljük szakszerűen, és ne szemeteljünk! Ez nagyon fontos, mert a szemet nagy része általában étel-, vagy italmaradék, melyekre nagyon szívesen jönnek a vaddisznók.

Mi a teendő, ha vaddisznóval találjuk magunkat szemben?

A vaddisznó alapvetően kerüli az embert, de akár veszélyes is lehet. Nagyon fontos, hogy semmiképpen ne próbáljunk az állat közelébe kerülni! Ha egy mód van rá, kerüljük ki az állatot. Csapjunk zajt, hadonásszunk, adjuk meg a vaddisznónak a menekülés lehetőségét, ne álljunk az útjába, próbáljunk meg eltávolodni tőle. Soha ne szorítsuk be olyan helyre, ahonnan csak akkor tud kijutni, ha szembefordul velünk. A kocák akkor lehetnek veszélyesek, amikor a kis csíkos hátú malacokat vé-

delmezik, azaz: tavasszal. A sebesült vaddisznó szintén agresszív lehet. A kanok visszavonultabban élő állatok, inkább a fiatal rakoncátlan süldők jönnek be a lakott területre. Ha valakit megnyugtat valami megfogható „fegyver”, tartson magánál paprikaspray-t, ezt a vaddisznók ki nem állhatják.

Mivel lehet a problémát hosszú távon orvosolni?

A vadállomány erős korlátozásával és a lakott területektől történő megfelelő elzárásával. De sajnos az állománygyerítést már megkezdte hazánkban az afrikai sertéspestis kórokozója, mely eddig talán soha nem látott mértékben, akár a kipusztulás szélére is sodorhatja a hazai vaddisznóállományt. Ez a betegség jelenleg megállíthatatlannak tűnik, és ugyan emberre nem veszélyes, de a házi sertésekre szintén áterjedhet.

Starzyński Zsolt

Az aktív szabadidő eltöltésének lehetőségei Törökbálinton

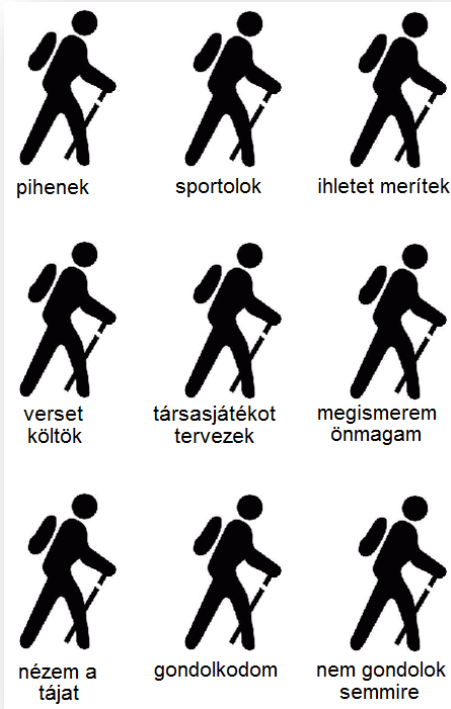
Legutóbbi kérdőívünkkel arról kérdeztük a törökbálintiakat, hogy miként ítélik meg az aktív szabadidő eltöltésének lehetőségeit városunkban és környékén.

A kérdőív kitöltőinek többsége valószínűleg az aktívabb életmódot folytatók közé tartozik, mivel a válaszolók kétharmada hetente vagy hetente többször is végez aktív szabadidős tevékenységet a szabadban. Azt sajnos nem feltételezhetjük, hogy ez igaz lenne a teljes törökbálinti lakosság kétharmadára, de mindenkit biztatunk a minél több mozgásra, hogy ezt az arányt elérhessük!

Láthatóan rendkívül kedvező kirándulóhelyszín a József-hegy, Anna-hegy térsége, ahova sokan heti vagy havi rendszerességgel járnak. Évente vagy évente néhány alkalommal sokan járnak a Budaörsi-hegyekben, illetve a Normafa környékén, azonban a Rác-zug irányába, Biatorbágy felé szinte senki nem kirándul, pedig át lehet túrázni a viadukthoz, érdemes kipróbálni!

Egyértelműen pozitív a település környezetében a sétálás/kirándulás, kutyasétáltatás lehetőségének megítélése. A skála másik végén a bel- és külterületi kerékpározás, illetve a belterületi futás lehetőségeinek hiánya jelenik meg.

A kitöltők 25%-a sokkal többször, 39%-a kicsit többször járna futni, ha fejlesztenék a szabadidős futás lehetőségeit a településen. A kerékpározás lehetőségeinek jelentős fejlesztését belterületen 71%, külterületen 81% tartja szükségesnek. A kerékpárutak fejlesztése mellett a játszóterek és parkok fejlesztését emelték ki a legtöbben.

A szabadtéri foci-, illetve kosárlabdapályákat a kitöltők fele szokta használni (elsősorban a Köztársaság térit és a Tüskevár játszótér melletti pályákat). Rendszeres a bérelt pályák használata is: 15% Törökbálinton, 15% valamely környező településen veszi igénybe ezt a lehetőséget.

A kérdőív végén szöveges hozzászólásokat is be lehetett küldeni, ebből egyet emelnénk ki: *„Zárt sportcsarnok, uszoda van elég. Szabadtéri sportlétesítmények hiányoznak. Tenispálya, gyerekeknek atlétika pálya, kivilágított recortan futópályák szükségesek, hiszen ősszel-télen munka után már csak sötétben tudunk futni. Törökbálinton gyerekekkel biciklizni jelenleg életveszélyes.”*

Barna Zsolt

Mérgező füstgáz Törökbálint légtérében

A legutóbbi közmeghallgatáson ismételten javasoltam, hogy az önkormányzat tegyen lépéseket a lakosság hulladékkal történő tüzelése ellen. Sajnos több tíz háztartás alkalmanként vagy rendszeresen ebben a műfajban utazik, megkeserítve a környező lakók életét. A műanyagok, pozdorja lapok, festett faanyagok égetése mérgező, több esetben rákkeltő gázokat pöfékel ki a kéményen. Ezek a mérgek kidiffundálnak a kályhákból, kazánokból még a házon belül is, és szétterülnek a környező házak között. Beszívórognak a szellőztető nyílásokon, az ablakréseken, bekerülnek a szellőztetések alkalmával a lakótérbe. Nem értjük, miért van annyi asztmás a településen, miért van annyi allergiás megbetegedés, miért visz el egy-egy lakost a rák.

Elek Sándor polgármester a jegyző asszonyhoz irányított, akivel egy szűk körű szakmai megbeszélést szerveztünk: a polgármesteri hivatal környezetvédelmi irodája, a katasztrófavédelem, a Kerekdomb Egyesület és a Levegő Munkacsoport (LMCs) szakemberei ültek le, hogy számba vegyék a lehetőségeket. Többen azt hangoztatják, hogy ez megoldhatatlan probléma. Ez nem igaz. Az LMCs évek óta országsszerte küzd a szemétegetés problémájával. Sok esetet felderítettek, megoldottak. Megosztották velünk tapasztalataikat: az égetésre vonatkozó jogszabályokat, az eljárásrendet, amit a nyílt térben és zárt tüzelő berendezésben égetett szemét esetén kell alkalmazni. Konkrét eseteket soroltak fel, ahol sikerült megoldani ezt a nem egyszerű problémát. Nagyon jó volt találkozni az elkötelezettség és a szakmai hozzáértés párosával.

A beszélgetés után Kailinger Ildikó jegyző asszonnyal és Holló Zsuzsanna főkertésszel számba vettük a törökbálinti tennivalókat. A széles körű, több hullámban történő tájékoztatás során a veszélyek felvázolása és a kérés a cél. Akik ebből nem értenek, azoknak – sajnos – szembe kell nézniük komolyabb következményekkel. A megadott csatornákon bárki bejelentheti majd, ha hulladékégetést észlel, ami vizsgálatot, eljárást és komoly szankciókat von maga után. Az önkormányzat márciusi ülésén elfogadta a javaslatot, mely szerint a szükséges szakértői vizsgálat költségeit megelõlegezi az önkormányzat. Ezeket a költségeket – ha bebizonyosodik a szemétegetés ténye – az elkövető fogja visszafizetni a közös kasszába.

Jobb lenne persze, ha ilyen lépésekre nem lenne szükség. De ha kell, ezen az áron kell megvédeni Törökbálintot a mérgező gázok felhőtől! Sok, de közel sem minden esetben húzódik meg a szegénység a szemétegetés háttérében. Ezért szociális megoldások keresésére is szükség van a megoldáshoz. A folyamat minden esetre elindult, a résztvevők elkötelezettek. Egy lépéssel közelebb kerültünk a télen a megoldáshoz...

Fernengel András

Gyerekek a környezet védelméért: PLANT FOR THE PLANET

Több éve a Kerekdomb Egyesület egyik fontos tevékenysége a faültetés Törökbálinton. Ezzel párhuzamosan folyamatosan foglalkozunk azzal, hogy a helyi gyerekeket, fiatalokat hogyan tudjuk bevonni az ültetési és gondozási folyamatba. Hiszen évről évre tapasztaljuk, hogy ebben is főként a felnőtt korosztály vesz részt, és tegyük hozzá, egyelőre elég kis számban. Megkerestük a nemzetközi Plant-for-the-Planet szervezet magyarországi képviselőjét egy együttműködés ötletével.

„A gyermek és ifjúsági szervezet ötlete 2007 januárjában született meg a 9 éves Felix Finkbeiner iskolai dolgozatából.

A dolgozat végén Félix felvázolt egy ötletet, amiben a gyerekek egymillió fát ültetnek minden országban, ezzel ellensúlyozva a széndioxid kibocsátást. Az évek során világszintű mozgalommá nőtte ki magát a Plant-for-the-planet: ma már több mint 100 000 gyerek, több mint 100 országból kampányol a széndioxid kibocsátás csökkentésért és a klímaigazságosságért, értve ez alatt az igazságos széndioxid kibocsátási jogokat az emberek között. A gyerekeket faültetéssel vonjuk be a programba. Németországban már sikerült elérni az egymillió fa elültetését. Az ENSZ környezetvédelmi programjával együttműködve több mint 14 milliárd fát ültettünk el világszerte. Minden fa egy széndioxid tároló és a klímaigazságosság szimbóluma is.

A Plant-for-the-planet komoly elismerést kapott eddigi munkájáért nemzeti és nemzetközi szinten is. II. Albert monacói herceg és Klaus Töpfer is támogatja a kezdeményezést. Az ENSZ környezetvédelmi programja is nagy bizalmat fektetett a Plant-for-the-Planet-be. Az ENSZ klímakonferenciáján 2011. december 7-én Durban-ban átadta a Billió fa kampányt - a hivatalos világméretű fa számlálót - a gyerekeknek.

Hivatalos weboldal: <https://www.plant-for-the-planet.org/en/home>

2017-ben Magyarország is csatlakozott a kezdeményezéshez.”

(Sebestyén Zita, a Plant-for-the-Planet magyarországi képviselőjének leírása a szervezetről.)

Az alapítvány képviselőjével megkerestük a városunkban működő két általános iskola vezetőségét. Mindkét intézményben – pontosabban 3 helyszínen, mert a Bálint Márton iskolában külön az alsó és a felső tagozaton - örömmel fogadták az együttműködés ötletét és támogatták a programok megvalósulását. Egyesületünk képviseletében Fernengel András, Hochbaum Pál és jómagam vettünk részt a megbeszéléseken, a szervezésben és a lebonyolításban.

A 3 helyszínen megrendezésre kerülő faültetési program egy-egy egész napos rendezvény keretén belül zajlott az intézményekben 2019. március 26-án, 27-én és 28-án. Iskolánként 20-30 gyermek vett részt az eseményen, harmadikostól hetedikes korosztályig.

Ezen a napon a gyerekek egy tartalmas környezeti nevelési programon vettek részt, és elültették az előre kijelölt helyeken az összesen 12 darab fát. A fák beszerzésében és helyszínre szállításában Lantos András volt segítségünkre. A gyermekek előadásokat hallgattak a klímaváltozás témakörében, a cselekvési lehetőségeinkről beszélgettünk, felkészítést kaptak retorikából, és csapatos feladatokat oldottak meg. Ez mind azt a célt is szolgálja, hogy a résztvevő gyerekek Plant-for-the-Planet nagykövetségént ezután önállóan klubokat tudjanak alapítani további gyerekek bevonásával, és így folytassák a jövőben a faültetési tevékenységeket a környezetükben, amihez az első lépések terveit, ötleteit elkezdjük kidolgozni. A további munkához segítséget a pedagógusoktól, egyesületünktől és a Plant-for-the-Planet-től is kapnak majd. Valamint, ami számunkra még fontos, hogy a klubok és a gyerekek ezután a mi nagyszámú faültetési programunkhoz és minden más tevékenységünkhöz is tudnak kapcsolódni.

Az izgalmas eseményekről, a faültetésekről képeket, beszámolót a honlapunkon és a facebook oldalunkon is közzéteszünk. Érdemes megnézni, mert nagyon jól sikerült rendezvényeknek voltunk részesei. Bízunk benne, hogy számos ilyen alkalomról számolhatunk be a jövőben ennek a remek együttműködésnek köszönhetően.

Pap Szilvia

Az idei Majálison, ahogy a tavalyi évben is, a Kerekdomb Egyesület sátránál környezeti nevelési programmal is várjuk a gyerekeket és az érdeklődőket, minden korosz-

tályból. Egész nap a környezetvédelemmel kapcsolatos, izgalmas, kreatív alkotó foglalkozást tartunk, amelybe bármikor be lehet kapcsolódni a nap folyamán. Rajzolunk, festünk, agyagozunk, újrahasznosítással tárgyakat alkotunk - mindenki kedve szerint - és közben beszélgetünk ezekről a mindannyiunkat érintő fontos témákról. Szeretettel várunk mindenkit erre a kötetlen, kellemes és hasznos időtöltésre!

Pap Szilvia és Király Szilvia

Törökbálint legszebb fái?!

A Kerekdomb Egyesület mozgalmat hirdet városunk legszebb fa-matuzsálemeinek feltérképezésére.

Mitől is szép egy fa? Sokféle szempont élhet gondolatainkban erről egyszerre. Lehet nagyon öreg, sokat látott példány. Lehet a koronája vagy a törzse különösen mutatós. Lehet egzotikus, különleges. De lehet akár olyan is, amelynek története van, valamilyen neves esemény kapcsolódik hozzá.

Szándékunk szerint az Önök segítségével összegyűjtjük ezen példányok fellehetőségét, majd egy táblán minden fánál feltüntetjük róluk a legfontosabb tudnivalókat, érdekességeket.

Kérjük tehát, hogy amennyiben van ötletük, javaslatuk arra, hogy mely fák pályázhatnának Törökbálint legszebb fáinak csoportjába, osszák meg velünk az info@kerekdomb.hu e-mail címen vagy egyesületünk közösségi média felületein. Ennek során kérjük, adják meg a jelölt pontos fellehetőségét és megköszönjük, ha képet és háttér-történeteket is küldenek róla.

Az eredményekről beszámolunk majd lapunk őszi számában, de addig is keressék fel honlapunkat (www.kerekdomb.hu), ahol a pályázat aktuális állásáról és sok minden másról is rendszeresen hírt adunk.

dr. Horváth Gyöngyi

Az erdei kerékpározás tizenkét pontja, amelyet a természetben biciklizés folyamán jó, ha mindenki alkalmaz:

1. Csak a kifejezetten kerékpáros turistajelzésű erdei úton kerékpározz! A többi jelzett turistaúton az erdőtörvény értelmében nem szabad kerékpározni!
2. A kijelölt kerékpáros turistautat ne hagyd el, még természetvédelmi területen kívül se!
3. Az erdőben a gyalogosnak mindig elsőbbsége van!
4. Turisták mellett lassan haladj el! Különösen ügyelj a gyerekekre, kutyákra, mert mozgásuk kiszámíthatatlan, eléd futhatnak!
5. A gyalogos turista mellett tarts távolságot, ha keskeny az ösvény, állj meg. Idősebbeknél légy még óvatosabb, ne ijessd meg őket! (Egyszer te is leszel nyugdíjas...)
6. Ha szükséges, csöngess, jelezd, hogy közeledsz, mert a bicikli halk jármű, megszűrő nem lehet meghallani!
7. Ne farolj! Miközben irányíthatatlanná válik a járműved, fölszántja a talajt.
8. Ne szemetelj! A hulladékot vidd magaddal, lehetőleg a kijelölt pihenőhelyen egyél.
9. Ne szedj virágot, óvd a növényeket, ne zavarod az állatokat!
10. Az erdőben főlegesen ne használj olajat, kenőanyagot, ügyelj, hogy az a kerékpárláncról lecsöppenve ne kerüljön élővízbe!
11. Ne felejtse, hogy az erdőben vendég vagy, az erdészet és a vadászok korlátozhatják a mozgásodat! Járműveiknek adj elsőbbséget!

+1: Személy szerint kiegészítem még egy ponttal, ami igen fontos és csodákra képes, kapcsolatépítés, kedvező megítélés szempontjából: Köszönj!

Farkas Gábor

Ízelítő egyesületünk késő tavaszi, nyár eleji programjaiból

- Gyalogtúra az Odvas hegyre: **április 28. (vasárnap)**
- Kerekdomb Egyesület a majálison is: **május 1. (szerda)**
- Métázás a Szérúskertben: **május 11. (szombat)**
- Faiskola-látogatás Baracskán: **május 26. (vasárnap)**
- Kerékpártúra: **június 2. (vasárnap)**
- Szalonnasütés: **június 8. (szombat)**
- Nomád tábor: **június 19-24. a Bakonyban**
- Falocsolás: **júniustól augusztusig Törökbálint szerte**

Ezekről és további programjainkról részletes tájékoztatást talál a www.kerekdomb.hu oldalon.

Jelen lapszámunk színes, mellékletekkel bővített digitális változatát megtalálhatja honlapunkon, ha mobiltelefonjával leolvassa a következő kódot:

Kék Ég - A Kerekdomb Környezetvédelmi Egyesület időszaki kiadványa

Felelős kiadó: Fernengel András, Szerkesztő: dr. Horváth Gyöngyi

E számunk szerzői: Fernengel András, Barna Zsolt, Fekete Lajos, dr. Horváth Gyöngyi,
Starzynski Zsolt, Farkas Gábor, Pap Szilvia.

Készült a Folprint Zöldnyomda Kft. nyomdájában 4000 példányban

Az egyesület postacíme: 2045 Törökbálint, Felsővár u. 68.

Telefon: 23/331-546, e-mail: info@kerekdomb.hu